

Kitekint? - Mit?l ragad a bélyeg?

2009 szeptember 24. Flag

Sz?veg m?ret

Ment?s

-
-
-

• [0](#)

M?g nincs ?rt?kelve

M?rt?k

Mi?rt n?pszerűek a mes?k? Mi?rt talál?ak a k?zmond?ások? Mi?rt hallgatjuk sz?vesen a pletyk?kat? Mi?rt adunk hitelt a sz?besz?dnek? Mi?rt igaz Mark Twain mond?sa: "A hazugs?g m?r a f?l vil?got bej?rja, mire az igazs?g felh?zza a cip?j?t"?

Egy testv?rp?r - Chip Heath, a Stanford Egyetem professzora ?s Dan Heath, a Duke Corporate Education tan?csad?ja - belev?gott, hogy t?z?ves kutat?munk?val megfejtse az emberis?g egyik legnagyobb rejt?ly?t: mi?rt

hisszük el a hazugságokat, és miért kételkedünk abban, ami igaz?

Azt találták: dönt?en hat tulajdonságtól függ, hogy hitelt adunk-e egy hírnek. Az els? az egyszer?ség: ha sikerül egy állítást a lényegére tömöríteni, már jó úton vagyunk a siker felé. Az egyszer?ség nem más, mint tömör lényeg, ezért minden felesleges és terjeng?s részletet le kell hántanunk üzenetünkr?l, ahogy ezt Bill Clinton híres 1992-es kampányában tették: "A gazdaság a fontos, te marha!". Egy mondat jobb, mint egy bekezdés, és három állításnál eredményesebb egyetlen találó mondás.

A második a megfoghatóság: ha gondolatunkat kézzelfogható, mindennapi példával adjuk el?, sikerünk lesz. Mint Aesopus A róka és a sz?l? cím? meséje, melyben a róka ugrál és ágaskodik, hogy elérje a sz?l?fürtöt, majd látva, hogy nem sikerül, így mormog maga elé: "Savanyú a sz?l?". Ha Aesopus ehelyett csak annyit mond: "Ne légy keser? balfácán, ha valami nem sikerül", aligha marad fenn meséje napjainkig.

A harmadik a hihet?ség: ha hitelt érdemi? forrásra hivatkozunk, akkor hihet?bb az állítás. Hihet? forrás lehet a család, a személyes tapasztalat, a vallás, egy híresség vagy egy szaktekintély. A hamis pletykák közül azok ragadnak meg, amelyek valamilyen szaktekintélyre hivatkoznak. Még akkor is, ha az nem is létezik. Annak is hiszünk, aki saját életét állítja elénk hiteles forrásnak. Nagyban segíti egy állítás elhitetését, ha ismert részleteket is beleszövünk mondatainkba: ismert helyszínek, nevek, id?pontok hitelt kölcsönöznek hamis és igaz hírnek egyaránt. Minél életszer?bbek és színesebbek a részletek, annál hihet?bb a történet, ezért nem elégségesek a száraz statisztikák.

A negyedik az érzelem: Teréz anya mesélte, hogy ha egy elesett embert lát, akkor segít, de ha egy egész tömeget, akkor nem. Kísérletek igazolják, hogy az emberek kétszer több pénzt adnak, ha egyetlen ember megsegítése a cél, mint ha egy ország vagy földrész segítése: az el?z?vel érzelmileg is képesek vagyunk azonosulni, a másodikat sajnáljuk, de nem adunk. Ha egy üzenetben düh, lelkesedés vagy más érzelem van, akkor jobban tapad.

Az ötödik tényez?: ha olyasmit hallunk, ami személyesen is érint bennünket, megragad az üzenet. Nem csupán a közvetlen túlélés érdekel bennünket, hanem a szeretet, a család, a közösség, a függetlenség, a tudás, a rend, a szépség, az egyensúly, az önmegvalósítás és mások segítése. Abraham Maslow zseniális értékpiramisa (melyben nyolc érték - fizikai szükségletek, biztonság, közösség, önbecsülés, tanulás, esztétika, önmegvalósítás és transzcendencia - egymás felett helyezkedik el) valójában lapos, mert nem csupán a puszta létezés mozgat minket, hanem a többi emberi érték is.

Végül, a hatodik: a mese, a történet. Történeteket azért mesélünk, mert azok tapasztalatok és bölcsességek tárházai. Ha azt akarjuk, hogy valamit elhiggyenek nekünk, akkor mesébe kell ágyaznunk, mert az ember szereti a mesét: ebb?l tanul, ezzel készül fel az új helyzetekre. Ha valamit csak elmesélünk, s?t ha csak elképzelünk, akkor ezzel már tanuljuk, hogyan kell megtenni - a kétharmadát akkor is megtanuljuk, ha fizikailag nem is gyakoroljuk. Ha az Eiffel-toronyról hallunk, önkéntelenül felfelé nézünk, ha egy hangot hallunk, elmormoljuk: agyunk ugyanazt teszi, ha megtesszük, mint ha csak elmeséljük. Ezért kell figyelnünk a hamis mesékre, és mesélnünk sok igaz történetet.

Matolcsy György, hetivalasz.hu

[Tweet](#)

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló